

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a tragatorului [Lő-
vészutosa], Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețulu da Prenumeratiune

Pre trei lune . . . 3 fl. v.
Pre șese lune . . . 6 „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „

Pentru Romanii'a:

prea. intregu 50 Fr. = 30 Lei n
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 „ 8 „ = 8 „ „

Pentru inserțiunil:

10 cr. de linia, si 30 cr. taos'a tim-
brale pentru șese-care publica-
țiune separatu. In loculu deschis
20 cr. de linia.

Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 15./27. iunie, 1872.

Miscările electorale in Ungari'a devinu totu mai turbulente si sangerose. In Verbó cottulu Nitr'a, intre alegutorii opositionalului Paulini-Tóth si milit'a imperiale avu locu unu conflictu sangerosu. urmarea carui-a fu, că s'au ucisi patru alegutori, si optu fure greu raniti; de asemenea si in cerculu electoral Rimaseciu, cottulu Iaurinului, s'au massacratu noue alegutori, si in cerc. elector. Zsámbokreti, dupa unu telegramu alu diuariului „Hon.“ fu atacatu insu-si candidatulu, si numai alegutorii sei lu potura scapá de furi'a milit'ei, carea, in locu d'a garantá libertatea alegerilor, si a impedecá escessele, pare a fi mai multu destinata spre a dá directiune alegerilor si estu-modu a garantá reusirea candidatilor guverniali. De aci se pote prevedé, că camer'a venitoria va fi constrinsa a casá mai multe alegeri, chiaru si contr'a voitiiei stapanului seu. — Dominec'a trecuta partitele luptara cu norocu schimbatoriu; deachisti perdura doue cercuri, alu Dardci, representatu in sesiunea trecuta prin P. Terey, alegundu-se acum'a M. Jókay, si alu Vágvecse-i, cottulu Nitr'a, unde s'a alesu oppositiunalulu c. Stefanu Eszterházy. Stang'a extrema perdú in aceea d'i doue cercuri electorale. Cinei-beserice si Pécsvárád, unde fure candidati Danielu Irányi si M. Dietrich; de asemenea si in Mohaci, unde s'a intemplatu prim'a masacrare constitutiunale, reesi candidatulu guvernului.

Dupa una pauza mai lunga, sub decursulu carei a au urnatu negociările de fusiune ale cluburilor, diet'a croata se intruní in 25. l. c. in siedintia publica. Dupa unu raportu alu diuariului guvernialu „Reform'a,” cu conducerea negociárilor de fusiune fure incredintiate doue comisiuni constatatorie d'in câte si se membri, dar' negociările nu remasera restrinse numai la aceste comisiuni, căci d'in ambele parti intrevenira mai multi membri in favorulu impacatiunii; in ambele parti inse erau si membri de acei-a cari nu voia a sci nemica de impacare intre partite, precum de esemplu uniunistii Rauch, Jelacsis si Krovoy, si natiunalulu Macaneti. In favorulu impacatiunii au intervenitu in deosebi uniunistii Prandau, Prica si Zsivkovics, si natiunalii Krestics, Mrazovics si Strossmayer. Cu privire la curmarea opozițiunii de dreptu publicu, partitele se intielesera curundu, si asié revisiunea impacatiunii dupa punctatiunile d'in lun'a lui fauru nu intimpiná neci una difficultate. — Pre cum se vede, fusiunea partiteloru croate e fapta implinita, deci remane numai se vedemu binefacerile ce voru aduce Croației deputatii natiunali prin intrarea loru in masineri'a demagiarisare si consumare d'in Pest'a.

Proclamarea republicei in Franci'a deveni vineri-a trecuta fapta implinita. Cabinetulu presiedintelui ordoná a se tramite la tote diuariile provinciale urmatori'a incunoscintiare: „Thiers a juratu că va fundá republic'a, si elu nu si-va calcá juramentulu.” Deci ceea ce a trebuit neaparatu se urmeze a si urnatu. Thiers respunde la ultimatulu centrului dreptu si alu dreptei moderate prin proclamarea republicei. De asta-di inainte Thiers e mai multu decâtu presiedintele republicei: elu e presiedintele miscării republicane in Franci'a, — presiedintele societății franceze, carea afara de republica nu mai vede neci una fericire, nece unu venitoriu. Mi de comune si tot notabilitățile republicane lu-voru barricadá cu adrese de multumire si recunoscintiia, si asié nu mai incape neci cea mai mica indoieia, că miscarea republicana duce irresistibilu la dissolverea Adunării natiunale.

Amenintările monarcistiloru cu fantom'a radiale nu mai au neci una potere. Thiers ride de ele si cugeta, cu totu dreptulu: radicalii, cari n'au inghititu inca Elvet'a, de siguru nu voru inghitit neci Franci'a, precum nu se incerca a inghitit in aceste mominte critice neci Spani'a. Deci dupa acésta lovitura mare a fractiuniloru dreptei nimenea nu se mai indoiesce, că venitori'a Adunare natiunale se va compune eschisivu d'in

cele trei fractiuni mari republicane. Pre cum ni anuncia diuariile franceze, in tempulu celu mai de aproape se asepta una actiune si d'in partea lui Gambetta. Se crede, că fostulu ministru alu Franciei va proclamá republic'a democrata prin unu manifestu nou, in care va face mentiune si despre armata. In mediloculu unei asemenea miscări, resultatulu, fara indciela splendidu alu subscriptiuniloru la nouu imprumutu va primi caracterulu unui votu de incredere europénu seu alu unui plebiscitu pentru republic'a franceza si interesele ei conservative.

Spani'a e intru adevéru tier'a surprinderiloru, eschiamu „Independenți'a belgic'a,” căci acolo lucrurile mergu de la una extremitate la alt'a. Dupa ce cortesii dáu ministrului - presiedinte Serrano votu de incredere, acestu-a se vede constrinsu a demisiuná, pentru că rescolla carlistiloru, departe d'a fi suprimata prin conventiunea inchiatu de d'insulu, a eruptu, de nou in mai multe locuri. Noulu ministeriu s'a constituitu, si cu acésta misiune a fostu insarcinatu Zorilla, capulu partitei progresiste, acelu barbaru politicu, care mai inainte parasise Madridulu, descuragiatu si desperatu d' venitoriulu patrie sale, si resolutu a traí de aci inainte in retragere deplina. D'im preuna cu dlu Zorilla venira la potere si amicii sei politici Martos, Becerra, Cordoba, Beranger, Ruiz Gomez si Moquera. Primulu actu alu noulu ministeriu fu suspendarea cortesiloru, nemulțumiti cu venirea lui la potere; in scurtu ei voru fi dissolvati cu totulu si se voru face alegeri noue.

Jeremiad'a jidaniloru.

Jidani despoia cu mări sacrilegie sanctuariulu bisericei romane d'in Ismailu, profaneza christianismulu, voindu pre asta cale a se innavut; jidani jafuitori sunt prins, predati justitiei, juratoru romani, si dreptatea i condamna la inchisore meritata.

Acestu-a e incidentele, de care s'a innodatu vechi'a litania jidovesca, inceputa numai decâtu dupa 1854 si intrerupta de trei ori pana asta-di.

Domnulu Romaniloru absolve, cu dreptu fara dreptu, pre 2 de pedepsa, si celuru-lalti li usioreza verdictulu juratoru. Cu tote aceste-a, ginteza alesa si fara parechia, suscepe de nou jeremiad'a betrana, lamentatiunea stramosiesca. Injura carm'a si poporulu si blastema pamentulu Romaniei, si provoca cabinetele continentelor, lumea intrega, se traga spad'a pentru aperiarea loru, că astfelu, securi si scutiti, se si pota implantá, dupa draga voi'a loru, ghiarele si dentii in fecundulu corpu alu Romaniei, in paciniculu si ospitalulu poporu romanu, se-i dilacere carnea, se-i suga sangele, se lu lasse cadavru scheletu, prada veciniloru lacomi. Lamentatiunea a avutu crediementu, dar' numai la acei-a, la cari a mai avutu si pana acuma, cari singuri sunt fauritorii arteficii jeremiade jidovesci, la consuli de acelu-a si sange nobilu, reprezentantii Austriei, Angliei si Americiei. Acesti-a au sberatu, au intervenitu că si alta data; ba in Londr'a, se precepe, jidani au tinentu chiaru si unu meetingu infioratoriu, care a detronatu si alungatu veneticulu poporu romanu si a redicatu pre jidani, pre mostenii tierrei, pre urmatorii lui Michaiu si Tudoru, la loculu ce li se cuvine, la carmuirea Romaniei.

Si mai, că in locu de Romanii'a era se fia Jidani'a cu poporulu jidani in locu de romanu, candu, intrebandu si de Russia, că ce dice la acestu geschäft, ea respunde: „Eu, si asié neci altu statu seu poporu de pre faci'a pamentulu, in trebele private interne ale unei tierre cu guvern propriu si poporu suveranu nu potu, nu mi-este ertatu a me amestecá, cu atátu mai pucinu a face ce-va in astfelu de cestiuni prin arbitriu, fortia, violintia, si inca fara dreptu.” Jidani, trentiti de pre culmea sperantiloru, unde se visau tacura si bolboiara ochii.

In fine, pentru a pune capetu acestui jocu infernale, acestoru intrige si apucature per eminentiam jidovesci, ministru Costa-Foru emisse onota totu-roru agentiloru Romaniei la curtile straine: Spuneti si assecurati cabinetele, că in Romania n'au fostu si nu sunt persecutiuni de jidovi, dreptatea judeca acolo si asupr'a jidaniloru! Si cu acésta s'ar' fi finitu si alarmarea si cruciadele de asta data. Numai o vibrare a mai remassu, scorniturele tendentioze, ultimele incercări desperate de presiune ale diuariiloru sustienute si platite cu sudorile chrestiniloru, prefacute in aur, argintu si arama jidovesca; scornitur'a nerusinata a tierrei unui congressu europénu in treb'a jidoviloru d'in Romanii'a. Vomu ajunge se vedemu, că si acésta s'a prefacutu in nimic'a a fostu minciuna, scornitura, că a fostu unu actu de nemarginita efronteria facia de lumea intrega, facia de guvernele si poporele Europei. Romanii'a vafi si va remané Romania, dar' numai pana va fi romana, si nu jidovesca!

Se consideramu inse acésta „Jeremiada a jidoviloru” mai de aproape. Lamentatiunile, amenintările si câte tote machinatiunile jidoviloru au fostu impregnate pre totindenea cu anumite scopu si tendentie asié si in Romanii'a, de-si acolo ea abié se dateza de 20 anni. Press'a romana de d'incolo de Carpati, fia-i totu-de-un'a d'isu spre onore, fara osebire de coloru, cunoscundu periculu comunu ce amenintia romanimea intrega, si iubindu si patri'a si poporulu, si dorindu inffiorarea si prosperarea acestoru-a, a datu frunte cu tote atacurile. a combatutu, respinsu si desavnutu cu tota energia si resolutiunea cuvenita, invinuirile nedrepte, calumniările tendentioze si intrigele meschine ale jidoviloru, tiessute si faurite spre degradarea, umilirea si ruina poporulu si a patriei romane; au luptatu cu abnegatiune, au luptatu lupta demna de romanu, sustienendu si aperandu tesaurii natiunii, autonomi'a si independenti'a tierrei, libertatea, onorea si nationalitatea poporulu romanu, si suveranu alu acestei tierre independente.

Jidani, de la caderea Ierusalimului. n'au fostu si neci asta-di nu sunt altu ce decâtu indolatrii cei mai nemarginiti ai materialismulu periculosu si corumpetoriu, tamaiatorii banului, ai aurulu, si pentru acestu a sunt gat'a a sacrificá seu a se lapedá de totu, pana chiaru si de demnitatea omenesca. Seu decandu spad'a imperatorului Titu a imprasciatu pre jidovi in tote partile lumei, intielesu-amu ce-va despre literatura seu arte jidovesca, seu despre ori care alta intreprindere nobile, sublima, umanitaria, spiretuala? nu; amu auditu inse de murdar'i'a sufletesca si trupesca, de scopurile si nesuintiele loru nenobile, nesublime. Scolele loru, unde au, nu sunt alta-ce, decâtu numai explicarea Talmudului negurosu si a instruerii cifreloru necessari pentru comerciulu primitivu, care lu-incepu cu tamaia, piperiu, cercei si inele. Jidovii sunt cosmopoliti, n'au nationalitate, neci lege, nu sci ce e patria si iubirea ei, si acestu-a e periculu, acésta a stricatiunea pentru natiunile intre cari se afla aceste jidani. Totu acésta stá si in Romanii'a. Jidovii acolo esploateza patriotismulu si credinti'a romaniloru. Scopulu loru este enervarea tuturor natiuniloru, tuturor tierreloru, că astfelu se si-le faca subordinate, dependente, se le arunce in starea de eloti.

Fia inse jidovii convinsi, că pana voru urnari acestu scopu desatrosu, pana nu voru stimá natiunea, care li-a datu locu de culciusiu, pana nu se voru poté insufletit pentru inffiorarea si prosperarea tierrei si a pamentulu, care d'in indarare i-a primitu si i nutresce, pana nu se voru desbracă de cosmopolitismu in unu statu nationalu, totu-de-un'a voru stá sub controll'a cea mai attenta a statulu si a poporulu, si că unoru factori periculosi si stricatiiosi neci candu nu li se va dá acea miscare libera, de care se bucura toti cei-lalti factori patrioti si civi sinceri si credinciosi ai statulu; căci de nu, usioru, si cu totu dreptulu, că nesce vagabundi si esploatatori, o potu pafi cá cartura-

rii țigani, pre cari, acum vre-o câți-va ani i-a datu preste confine sè si-caute alta tierra, care e pentru ei. Totu còtu s'a sufferitu pàna acum'a, s'a rabdatu numai d'in bunetatea, ospitalitatea si indulgentia guvernului si a poporului Romaniei libere. Acestea inse inca nu sunt fàra margini, tote si-au mesur'a loru. Lamentàrile, alarmàrile si incriminàrile neertate nu voru ajutà apoi multu, si neci una potere a lumii, cu dreptu, nu va potè dice nimicu, fiindu cã Romani'a e libera, independenta, poporul ei e suveranu, si cã atare are detorintia sacra a se ingriji de libertatea si nationalitatea, de fericirea si innaltarea sa, si a-lu opri in acèst'a, nu-i ertatu nimentu, si nu va cutezà neci unu statu, neci unu poporu!

Valeriu.

Deputati alesi.

In cottuiu Casioviei s'au alesu oppositionalii Nicolau Szatmàry, Alessiu Szentimrey; in Neutr'a deachistii Berényi si Szapàry; in Sillein deachistulu Krajcsik; in Mezòtur Csávolszky; in Gyöngyös Franciscu Pulszky; in Sz.-Màrton deachistulu Michaiu Zmeskal; in Cinci-beserice deachistulu Ferd. Taray; in Pécsvárad deachistulu Carolu Lejthényi; in Sàsà deachistulu Tom'a Siskovits; in St.-Lòriucz Ignatiu Hélfy si in Salonta Ernestu Simonyi, ambii opositionalii; in cerc. elect. Dàrda Mauritiu Jókay; in Mohaci Colomanu Kardos; in Privitz, cottulu Nitru, Vincentiu Brogyányi; in Szenitz Paulu Buzinkay; in Skalitz Gustavu Tarnoczy; in Verbó Carolu Kosztolányi, toti deachistii; in Freistadt Stefanu Ocskay; in Neuhàusl b. Albert Wodianer; in T. Terebes deachistulu Stefanu Moenàr; in Solnocu opositionalii Horànszky si Makay; in Kis-Terence opositionalulu Gabrielu Keglevich; in Jászberény opositionalulu Orbanu Sipos; in Edelény deachistulu Iuliu C-àky; in Pata Ladislau Kovács; in Nánás Nicolau Oláh d'in stang'a estrema; in Kàpolna Iuliu Károlyi si opositionalulu Alessandru Almásy; in Tornocz opositionalulu c. Stefanu Eszterházy; in Félégyház Ionu Bátorny, d'in stang'a estrema, contr'a deachistului Emericu Balajthy, consiliariu de sectiune; in Bòszörmény Alessandru Csanády d'in stang'a estrema; in Abony opositionalulu Iuliu Gullner; in Gödöllò opositionalulu Edmund Beniczky; in cottulu Zala, cerculu Baksa, opositionalulu Nicolau Tassy; in Keczel opositionalulu Földváry; in Rimaszombach opositionalulu Ruhinka; in Schemnitz b. Dionisiu Mednyánsky; in Halas opositionalulu Aronu Szilády cu acclamatune; in Duna-Pataj Ionu Vidats, d'in stang'a estrema; in Bichisiu-Ciab'a Michaiu Kemény; in Miskolcz deachistii Ludovicu Horváth si Dalnok; in Putnok opositionalulu Iuliu Ragályi; in Iolsva deachistulu Colomanu Máriaşsy.

In Al-Dabas s'au alesu deachistulu Carolu Madas; in Rimasécs Ant. Szakál; in Rimaszombach Kuhinka; in Kòv deachistulu Szentmiklossy; in Rosenau stangaciulu Andor Máriaşsy; in Iolsva deachistulu Carlu Máriaşsy; in Megyaszó deachistulu Carlu Harkányi; in Pecic'a, cottulu Aradu, deachistulu Csemeghy contr'a opositionalului Misiu;

FOISIORA

Sect'a Scopetiloru.

Relatiunile date Guvernului rusescu in 1848 de D. Nadejdinu despre scopetii d'in Romania'a.

„Scopetii — aceste jertfe si sacerdoti ai monstruosi rateciri, — in amendoune principatele, Moldov'a si Valahia, sunt in o catme nu mica. Cuiburi de ale loru sunt in amendoune capitalele, in Bucuresci si in Iasi, unde ei traiescu in societati mari, pre cate una suta de omeni si mai multi. Afara de aceea s'au mai oplositu vre-o diece individi in cele doue orasie comerciale principale ale principatelor, in Galati si in Brail'a. Scopetii d'in capitale se ocupa mai eselisivu cu birjeria sèu droscari'a. In cele doue orasie d'in urma ei se ocupa cu surug'ia sèu postas'a. Si unii si alti inu numai sunt fatisiu tolerati, bainca profita de nisce drepturi exceptionalu sub ocrotirea numelui de supusi rusesci, ce nu de multu li s'au insusitu. In acèsta calitate ei capeta pasportu de la consuli rusesci locali, si numai la dinsi sunt justitiabili, asiè cã autoritãtile indigene nu au nici unu dreptu a se atinge de dinsi. In raportulu religiosu intre scopetii d'in Iasi si cei d'in Bucuresci se observa ore-care diferentia, de-si mai multu numai esteriora. Pre cei d'antãiu circumstantiele i-au silita a fi mai circumpecti decãtu cei-a-lalti. Cu cinci-spre-diece ani in urma, fostulu mitropolitu de la Iasi, Veniamu, intorsese o serioasa atentiune asupr'a loru, si voiã a curati Moldov'a de ai ca totalu. Atanci ei au intrebuintatu tote opiniirile spre a demunstrà, cã canonele loru sunt nevatomatorie si confesiunea loru inocenta. Atacerea s'a inchiiaiatu cu aceea, cã li s'a permis a remanè in Iasi, cã si mai inainte, cu conditiune numai de a merge la beserica, si a implini tote detorintiele crestinilor ortodossi. Asiè se si face acum la

in St.-Ann'a deachistulu Sismundu Bochus; in Mezò-Keresztes deachistulu Szalay; in Sirma-Bessenyo deachistulu Sam. Giczey; in Csáth oppositionalulu Ragályi; in Kerestes opposit. Duka; in Vatu qpos. Degré; in Kikind'a oppos. Csarnovics; in Szentés (Adelu) Emericu Laszlo d'in stang'a estrema; in Ujhely Aila Matolay d'in stang'a estrema; in Ka pos Petrovay; in Sobràncz Lud. Ibrány; in Homonna deachistulu Eugeniu Szirmay; in Comaromiu s'a alessu Colomanu Ghyczy cu acclamatune; in Liska (cottulu Zemplinu) Dan. Szakácsy d'in stang'a estrema; in Szeben Emericu Hodossy; in Héthàrser Ladisau Szmezsányi; in Szilágy-Somlyo (cottulu Crasna) oppos. Aloflu Boesanyi in Georgenberg deachistulu Eduardu Zsedén; in St. Andreiu ultramontanulu c. Albertu Apponyi; in Eperjes deachistulu Bujanovics; in Szigetvár; Aless. Madnyánsky d'in stang'a estrema; in Werchovin'a deachistulu Neurebeczky; in Ungvaru Oery; in Szile c. Lad. Huuyady; in Monoru oppositionalulu Battha.

Pescii.

Schinto'a divina, prin carea omulu se deosebesc si se preamarese inaintea tuturor vietuitorilor acestui pamentu i dà impulsulu celu mai puternicu spre a se preocupà cu descoperirea de midiloze, si cu folosirea cea mai perfecta si rationale a totu ce existe, cu scopu de a-si cascigà multumirea si deplina s'a fericire.

Ostenelele omului nu sunt indiesertu, cã-ci progressele omenimei spre perfecsiune nu numai sunt in vederate ci forte insemnate.

Cu tote cã numerulu omenilor se urca pre dice merge, asiè încãtu unii inretiatu dau cu socotèla, cã cu tempulu va deveni pamentulu prea populatu si omenimea va dovedi, cã va peri de fome, totu-si presentulu cã omulu traiescu acum in impregiurari mai favoritorie cã in tempurile antice; cã prin generalizarea sciintieloru se inlesnesce omului ocaziunea de cascigu, prin urmare se impuțineza numerulu proletiloru: cã prin desvoltarea sciintieloru reale s'au descoperitu midiloze, cari facu cu potintia a micsorà lipsa candu se ivesce, si asiè a pazi omenimea de infricosiatele urmari ale ne-induratei fome carea decizeza in modu crudelu populatiuni intregu.

Daca omulu e preocupatu a intempina tote relele ce i ar' potè strica studiandu caus'a reului si precauțandu a aflà midiloze si a adoptà cele mai corresponditorie si salutare medie spre delaturarea lui: daca omului i-a fostu cu potentia, prin studiu si folosindu-se de experientia si de tote intepirile, a face descoperiri si inventiuni cari aru potè fi numerate intre minuni, si cari aduce omeniei casciguri enorme, atãtu in privintia materiala, cãtu si intele ctuale; daca prin lucrare si studiu a fostu cu potentia folos ap'a, aerulu s. a. spre scopuri atãtu de mari cum vedemu, apoi mai potemu avè cea m ai mica indoiela, cã omulu a fostu preocupatu a-si asigurà unu folosu d'in cele ce lu incungiura d. e. d'in animale?

Cã omulu a invetiatu a se folosi mai cu deosebire de animale si fructe, ne sunt martori dicerile cele mai vechie, istoria tuturor timpurilor, ba martori factici sunt poporele cari si azi traiescu aproape in selbategia.

ivela! Scopetii au capetatu un'a d'in besericele Iasiloru, consacratu numelui Santului Haralmbu, si tienu la ea unu preutu, la carele anualminte se marturisescu si se comunica. Dar' se intelege acèst'a este numai o masca. Chiaru inainte de sosirea mea in Iasi, la consulatu de acolo s'a primitu suplica la unu membru alu societãtii scopetiloru de acolo, unu baetiandru voinicu, si pre cãtu se vedeã, nu deplinu scopitu, carele cereã aperare de asupririle tatalu seu, si in genere a tota societatea scopetiloru, cari lu persecutau pentu cã eu se decisesse a-i parasì, si a se atasiã, precum elu se esprimã, la credintia crestina. Capiteni'a scopetiloru d'in Iasi este unu Ermolaiu, omu betranu, carele de multu traiescu aici si si-a agonistu casa propria de pètra, in carea seversiescu propriile misterie ale sectei scopetiloru, pre tacute si pre cãtu se pote in acunsu. Cu totulu altminte este in Bucuresci. Aeolo, fiindu cu totulu indiferente autoritãtile indigene, civile si spirituale, scopetii operèza fatisin fãra nici o prefacere si fatianã. Ei nu au nici beserica, nici vre-unu cultu crestinescu; dara au unu rogatoriu, construitu dupa ideele loru cele ereticosci, carele este totoruru sciutu, si unde ori-cine pote intrã. Ei nici de cum nu ascundu aver-siunea loru anticrestina cãtra tote cele sante ale ortodosiei, si fãra frica spunu in publicu, cã insu-si santele taine ale lui Christosa ce sepedau de preotii Ortodossi, nu sunt altu ce-va, de cãtu „Tiurea in acrita“, pregatite de mâni pagane, spurcate. Capulu loru aici este unu fanaticu forte reu, Maximu Spiridonov Silinu, se pare, d'entre soldatii rusi desertori. Eu punèndu-me in relatiuni de aproape cu multi d'entre dinsi si avèndu pre unulu conductoru de la Bucuresci pãna la Constantinopole, m'am convinsu pãna la sigurantia, cã doctrin'a confesata de dinsi este acèa-si pana la cele mai mici delajuri, cã si la scopetii rusesci. Ei

* Tiurea este o mancare tieranèasca. Constã d'in pane sfarimata si d'in apa sèu cvasu turnate preste ea. Daca se inveciesce, se inacresce asiè in cãtu nu se pote manca.

Cari d'entre animale s'au folositu mai antãiu? E un ce naturalu cã acelea, cari aretau mai putina resistintia si ale caroru producte erau mai multumitorie.

Inre aceste animale se potu numerã si pescii, pentu cã nu se afla unu animalu, carele sè se supuna mai lesne sortii sale, carele prin abundantia, prin usiurintia de a-lu prinde, cãtu si prin feluritele moduri de folosintia ar' potè inzestrã mai cu presosintia omenimea.

Dreptu-aceva va fi cu greu a aretà in care timpu si seculu a inceputu omulu a se folosi de pesci, precum se pote face acèst'a cu inlesnire despre cealalte animale, d. e. vermii de matasa, oile merinose; despre inventiuni; pravulu de pusca, tipariu, intrebuintarea aburalui; despre introducerea unoru plante, d. e. introducerea cartofiloru (pere de pamentu) a tabacului, s. a.

In acèsta privintia istoria ne lasa fãra desluciri, inse e posibilu, ba de creditu cã, de candu a inceputu omulu a cunosce necesitatea apei, deci de la crearea lui a invetiatu a cunosce si scopulu acestoru animale cari traiescu eschisivu in ea.

Nu numai inlesnirea cu care se potu prinde pescii, ci si multimea loru i-a fi atrasu atentiunea; era dupa ce se va fi convinsu de inusirile loru escelente, nu va fi intardiatu a-i venã pãna la stirpire, precum s'a si intemplat; asiè d. e. Brehm enereza cã: prin pescuitulu neconteutu s'a stirpitu moronulu d'in Dunare, — de-si in tempurile mai d'inainte acestu pesce erã in cantitate atãtu de mare, încãtu provedeã Ungari'a si Austri'a cu carne si icre.

Istoria nu ni spune secululu, de candu a inceputu omulu a se folosi de pesci, — inse istoria d'in tempurile mai vechi face amintire cã pescii servescu omului de nutre-mentu, s. a.

Cum-cã pescii au fostu d'in vechime obiectu de studiu si de interesu, ni dovedescu scrierile lui Aristotele, Pliniu, Aelian, Oppian, s. a., cari nu numai descriu, ci despre unii pesci ni spunu mai multe istorie si obiceiuri, ba in scrip-teloru i gasimu impartiti in familie s. a., era despre unii pesci aveãu chiaru aceea cunosciintia cã si scriitorii de azi; asiè d. e. Fabricius au fostu primulu carele a descoperitu pescele „Sebastes norvegicus“, descriendu modalitatea trairului.

Stramosii nostri — Romanii antici — nu numai aveãu cunosciintie profunde in cea ce privesce pescii, ci la ei pescuitulu erã unu ramu de cultura, de venitu si inavutire. Ba chiaru imperatii dàu impulsu spre desvoltarea si perfectiunarea pisciculturii; asiè Plinius ni spune cã: Tiberius Claudius a tramisu pre Optatus cu corabie in marile equatoriale, cã se aduca de acolo pesci cunoscuti sub numirea „Scarus“, (d'entre cari in marile europene se afla numai varietatea „Scarus cretensis“) si au ordonat sè-i descarge in maread la Campania; cu transplantarea acestui pesce, ce s'a continuatu 5 ani de dñle, s'a localisatu acèsta varietate si in marea Italiei, unde mai nainte nu se aflã. — Se dice, cã anticii Romani intru atãtu iubeau pescii, încãtu lacuri, ba si pãrti d'in mare le im-prejmueau cu iazuri, cu scopu de a tioneã si prasì in din-sele pesci.

Plinius ni spune, cã Hirius ar' fi fostu celu d'antãiu creatoriu alu lacurilor cu pesci, si cã ar' fi donatu lui Cesare la intrarea lui triumfala 6000 de mutene, unu pesce de mare pretiu la Romani.

credu in batiusc'a tiarulu-rescumperatoriu, Petru Teodorovicu. Si cu nerabdare astepta maric'a lui venire, la Moscua, unde la sunetulu clopotului catedralei Uspeni'a, scopetii se voru adunã la dinsulu d'in toti marginile lumii, era de acolo cu solemnitate se voru transferã impreuna cu elã la Petropole unde, pretindu ei, in asteptarea lui este pregatitu unu deosebitu palatu, pecetluitu si incungiuratu de o santinela tare. Acèst'a, afirma ei, trebuie sè se intemple indata dupa precurmarea dominarei actualului imperatu; era clironomulu tronului, dupa asertuniile loru cele dismentice, aru fi si dechiaratu consentiementulu seu de a cedã tronulu seu lui batiusc'a-rescumperatoriulu, pentu care degiã este gat'a si manifestulu subscrisu de sinodu si de senatu. In acste estra-vagante ilusuni si aspiratiuni ei intretienu neprecurmata relatiuni fratiesci cu scopetii d'in Moldov'a, si inca mai multu cu cei d'in Rusi'a.

Epoch'a venirei Scopetiloru in Moldov'a

Dupa cum s'a vedutu, scopismulu s'a latitu forte in Rusi'a sub imperiulu lui Alesandru I., pentu care acestu Tiarn a si luat seriose mesure spre oprirea acestei cancerne ucidetorie de omenire. Asprimele aplicate asupr'a acestoru sectanti in Rusi'a, au silitu pre multi d'entre ei a-si cautã alta patria. Unii o au gasitu in Moldov'a. Cei d'antain scopeti oplositi aici, spaimentati de persecutiunile autoritatilor d'in Rusi'a, si necredindu-se siguri nici in Moldov'a, au cerutu protectiunea Mitropolitulu Veniaminu, dechiarandu-i-se de cei mai buni crestini ortodossi, si cã aru fi persecutati de guvernulu rusescu, numai pentu cã sunt castrati, fapta la carea ei nu sunt vinovati, fiindu-cã ei asiè s'au pomenitu, si cã nici nu tienu minte candu si de cine li s'a aplecatu acea operatiune. Mitropolitulu li-a promis ocrotire si aperare de ori-ce persecutiuni religioase, cu conditiune cã ei sè nu castredie pre nime, sè frecventeze regulatu serviciulu divin la Mitropolia, sè se marturisesca si comunice de trei ori pre anu,

Despre Crassu se scrie, că elu ar' fi avut un'a d'in-tre celea mai frumoase și mai mari murene. Că elu a inventat-o să-i cunoască glasulu, și la strigățulu (flueratulu) lui ea venea la elu. Elu o nutreă cu man'a sa, ba o și infrumșetia cu mai multe lucruri scumpe; — era murindu murena a lasatu să o îngrope, și a portatu doliu după ea.*

Ce e mai multu, despre Vidiu Pollis se dice: audiendu elu că murena ingrasata cu carne de omu da carnea cea mai cu gustu, de aceea elu aplicase pedepsa la sclavii lui fără de lege de ai înecă în lacurile cu murene.

La loculu seu voiu amintî și despre celea ce sci în privint'a rîvei ce desvolta statele moderne în ceea ce privește cultur'a pesciloru; era acum credu, că aici e loculu a amintî causele, séu mai bine folosele, cari au datu anticiloru impulsulu să devina în privint'a pescaritului pana la adoratiune, și care pre unele d'între statele moderne le face a aduce sacrificie mari.

Folosele ce ni aduc pescii sunt pre cătu de numeroase, pre atātu de însemnate, că-ci nimica nu este în pesci ce nu a. potē omulu întrebuintă; d. e.

1. Carne a e nutritoria, placuta, cu gustu, și de la multe specie de pesci de o delicatetia superioara. — Paulu Jovis ni spune, că pre tempulu papei Sixtus IV. traia unu omu cu numele Timisio, carele, voindu a-si indulci buzele cu o bucată d'in prea delicatulu pesce Sciaena aquila, alergase tota diu'a prin semttori'a caldura a Romei.

Si anume acelu pesce, fiindu de o frumșetia rara, fū daruitu parentiloru capitalei, — acești-a duruira capulu — și acestu-a e mai delicatu — cardinalulu Ricario; Ricario lui Severin; Severin unu schimbatoriu de bani Chigi, era acestu-a l'a datu ténatoru sale; și asiē bietulu omu betranu, sedusu de poff'a ce lu tortură, a fostu nevoitu a rogă pre ténatorea lui Chigi să-lu pofteasca la mesa. Acestu pesce se afla si adi în marea Italiei, Franciei, Spaniei s. a. și e prea pretiosu-de-si adoratori lui nu aru face calea lui Tamisio.

Cicero infrunta pre Romani, că sunt atātu de copilarosi, în cătu se cugeta în ceriu, candu lacurile loru contienu barbu de mare. — Ba pretiulu barbilor de mare (Mulli) ajunsse a fi fabulosu. Unu barbu de 2 pundi costa forte multi bani, unulu de 3 pundi era ce-va de mirare; de 4 pundi séu mai mare nu se potea rescumperă. Asiē ni enereza Seneca, că Tiberiu primu că donu unu barbu de mare de 4 pundi greutate; — inse Tiberiu fiindu forte economu (avaru), a tramisu pescele în piatia spre vendiari, punendu-i unu pretiu otaritu. Aici venira doi amatori, Octavius și Opicius, celu d'antăiu cumperă pescele cu 5000 Sesterti (cam 450 fl.) Iuvenale ni vorbesce de unu barbu cumperatu cu 6000 Sesterti; era Plinius ni spune, că sub domniea lui Caligula, Asinus Celer cumperase unu barbu cu 8000 sesterti.

Urcandu-se pretiulu pesciloru d'in ce în ce mai multu, imperatulu Tiberiu s'a veduitu nevoitu a regulă pretiurile tergului prin o lege speciale.

La Romani sturulu (acenser sturio) înainte de a se pune la mesa, se impenă cu flori; la Greci era mancarea cea mai delicata; în Angli'a și Franci'a venia numai pre

mesele regiloru și aristocratiei maialte; în Chin'a și adie pastratu pentru mes'a regesca.

Sunt unele specie de pesci, cari în anumite tempuri ale anului au unu gustu deosebitu, inse în genere carnea de pesce în fiesce-care timpu e o bucată pre cătu de multumitoria pre atātu de dorita și bine-venita.

Carnea de pesce servese de outrementu la sute de mii și milioane de omeni; ea e, asiē potē dice, uniculu nutrementu alu locuitoriloru d'in Grönland'a, Island'a (speci'a Sebastes norvegicus se manca aici cruda), Nordvegi'a s. a. ea face partea cea mai însemnata de nutrementu a toturor poporeloru, cari locuescu pre langa mare: a Svediei, Olandei, Angliei, parte a Franciei, Portugaliei, Spaniei, Italiei, în parte a Rusiei s. a. Cu carneade pesce, ce se importa în orasielē celea mari, ar' potea traf totu anulu sute de mii locuitori; asiē în Londr'a se importa numai de cătra olandezi în totu anulu pesci în valōre de 80.000 pundi sterlingi, séu 800.000 fl., era indegenii importa de 3 ori atātu-a.

(Va urmă.)

VARIETATI.

* (Professoriulu Klenitzky d'in Viena) a aflatu, că la epidemie materi'a morbului mai cu seama prin musce se transplanta pre omeni. Acést'a inse e de multu conosecuta, asiē în Talmudu, invetiatiurulu Joachanu (200 ani d. Cht.) indegeteza pericolos'a însușire a muscelor de casa, cari se lasa pre omeni morbos și apoi sbora pre cei sanetosi și astfel i inficieza.

* (Sticlariulu Legrády) dupa o prassa de 35 ani în lucrarea diamantulu, i-a successeu a inventa unu instrumentu (taiatoriu de sticla), cu care chiaru și unu copilulu pote taiă, dupa placu, fără truda séu exercitiu sticla cea mai tare, ce este în commerciu Pretiulu unu astufelu de instrumentu, facia cu celu de diamantu, e forte micu de însemnatu. Acestu „taiatoriu“ de sticla va figură și la espositiunea d'in Viena.

* (Educatiunea în Itali'a.) Dupa raportulu de facutu de ministrulu instructiunei publice alu Italiei, acolo sunt 17 universități cu 10,706 ascultatori; liceele, gimnasielē și institutele tehnice le-au cercetatu 19,618 studinti. Scola elementarie sunt 32,782 publice și 6376 private. D'in aceste 20,715 sunt pentru feciori, celelalte pentru fete. Numerulu invetiatiurulu s'a arcatu la 1.605,008 d'între cari 900,691 feciori și 696,406 fete. Vēr'a scade acestu numeru, d'in caus'a lucrărilor de campu, la sum'a de 1.165,531. Invetiatori sunt 40,974, și anume, 22,427 invetiatori și 18,537 invetiatoresc.

* (Necrologu.) Lazaru, Divna, Stana, Persida, Trainu Musteti și Nicolau Dobosiann, cu inima plina de dorere facu conosecuta grabnic'a morte a multu amatului nepotu, respective frate și unchiu Ioane Musteti, avocatulu, repausatu în etate de 28-ani în Bud'a la 24/12 iunie a. c. Osamintele repausatulu s'au depusut spre odihna eterna — dupa ritulu gr. or. — miercuri 26/14 iunie a. c. la 5 ore d. a. d'in spitalulu de langa puscari'a d'in Bud'a, în cimiteriulu greco-romanu de langa strat'a Kerepes. Fia-tierin'a usiora și memori'a eterna!

dindu-se acéta crima, s'a facutu mare murmuru în orasiu în cătu Mitropolitulu a convocat unu adunare besericesca, spre a cercetă casulu, și a luă mesure contr'a sectei. Mercuri în septeman'a alba s'a adusu înainte Sinodulu totu scopetii d'in Iasi, impreuna cu capii loru Leonu și Simionu. Ei au tagaduitu, dupa obicei, faptulu scopirei celoru trei individi, aপরاند-șe d'in tote poterile si prefacund-șe, că nu sci nimic'a despre acést'a. Archimandritulu Leonu Asaky, care, pre langa erudițiunea teologica, conosecă și limb'a rusa, a inceputu cu dinsii disentiunea asupra partii dogmatice a eresiei scopismului, demunstrandu cu temeieri d'in Scriptura bizzeri'a, absurditatea și antiumanitatea scopirei. Capii sectei au declinat a se lasă în discutiuni doctrinali, marginindu-se numai a se dechiară „crestini ortodosi“, cari nu au alte doctrine, afara de ale besericeii.

Mitropolitulu crediū, că-i va potē demască intr'unu modu simplu și vederatu toturor: i invita la mesa, unde erau pregatite bucate de carne, dicundu-li: „daca voi în adeveru sunteti crestini ortodosi, se mancati ceea e manansu și eu.“ Punendu-se toti la mesa, a inceputu antăiu Mitropolitulu a mancă d'in bucatele de carne ce se adusesse scopetii inse se absteineau și remaneau în tacere. Mitropolitulu luă o portia de carne și o dede insu-si lui Leonu, invintandu-lu a mancă, și asigurandulu că nu este pecatu. Scopetii s'au pus în positiune de operatori ai ortodosiei și zelosi conservatori ai disciplinei besericesci, încātu d'in acusatii pentru eresia ei de o-data devenira indata acusatioru ai Mitropolitului de neortodosia, și au dejucatu manoper'a Mitropolitului intr'unu modu grosolanu. Am disu că infacisirea scopetiloru s'a intemplatu în Mercuri-a septemanei albe. Dupa canonele besericesci în genere Mercuria nu se mananca carne. În dilele septemanei albe beserica deslęga numai la pesce, branza și oue, dar' nu si la carne. Pre temeielu acelorua-si canone în Rusi'a Mitropolitii, Episcopii că și toti monachii, nici-o-data nu mananca carne. De aceea scopetii, candu au veduitu, că Leonu a luat bucat'a servita lui de Mitropolitulu, s'au injuriatu și i-au strigatu: „nu

Berolinu, 25. iunie. Regele Victoru Emanuilulu prin unu bilietu de mana multumim imperatorulu Vilhemu pentru amicabile primire, de care s'a bucuratu principele de corona italianu în Berolinu. Consulatulu italianu se va redicā la ambasadura.

Vien'a, 25. iunie. La conferinti'a, ce se va tienne în caus'a internationalei, voru participā reprezentantii toturor guverneleru germane.

Berolinu, 25. iunie. Legea despre iesuti, dupa o dezbaterē vehementa și de mai multe dille, s'a primitu de catra camera în tota estensiunea ei.

Rom'a 25. iunie. Principele Bismarcu este aplecatu a cede pentru momentu și a numi consule la vaticanu una persona placuta și bine-venita papii.

Vien'a, 25. iunie. Consultările între Austri'a, Itali'a și Germani'a, în privint'a viitoriei alegeri de papa, curgu neincetatu.

Odes'sa, 25. iunie. Dupa scirile, ce sosescu d'in Rusi'a asiatica și d'in apropiarea Persiei, coler'a, în locu se slabesea, iē dimensiuni totu mai mari și rapesece în fia-care d'i sute și sute de suflete. S'au facutu tote dispositiunile possibile pentru a impedece latirea acestei epidemie.

Zagrabia, 25. iunie. Nationalulu Mazuranciu este presiedintele, unionistii Zivkovic și Horvatu vice-presiedintii dietei croate.

Londr'a 25. iunie. Camer'a de susu primu și în a trei'a cetire proiectulu emendatu despre votarea secreta.

Berolinu, 26. iunie. Democratii sociali în 30 l. c. voru tienne una adunare, pentru a se consultā asupra legii despre iesuti.

Vien'a, 26. iunie. Diariulu „Bohemi'a“ afirma, că imperatorele Vilhelmu și regele Italiei voru cercetā Viena pre tempulu espusetiunei.

Burs'a de Viena de la 24. iunie, 1872.

5% metall.	64.75	Londra	112.24
Imprum. nat.	72.30	Argintu	110.—
Sorti d'in 1860	104.75	Galbenu	5.37
Act. de banc.	854.—	Napoleon'd'or	8.98
Act. inst. creu.	346.50		

Propriet., edit. și red. respundiet. : ALES. ROMANU

Sub acestu acoperementu scopetii au traitu în pace mai multi ani în Iasi. Ei de-si în aperiintia implineau cu esactitate ingagiamentele luatē cătra beserica ortodosa a tie-rei, în ascunsu inse continuau eresi'a loru, și-aveau practicele și cultulu loru propriu, propagau eresi'a ai castrau pre proselitii ce-i ademiniu, cu deosebire d'între Rusi.

Capii loru atunci erau doi rusi castrati, Leonu și Simionu, cu meseria sculptori, cari înainte de anulu 1830 au sculptatu mai multe catapetesme pre la besericele d'in tiēra atātu pre la monastiri cătu și pre la boieri, cari esista și pana asta-di, precum: cea de la monastirea Slatina, de la monastirea Némtilulu, de la Rosnovanu, etc., lucrate tust-rele la monastirea Slatin'aunde ei, cu invetiaciei loru, au traitu doi ani de dille. Parintele Archimandritu Isidoru de la Husi, (unu venerabilu și inteligentu betranu, în versta preste 80 ani), carele atunci petrecea la monastirea Slatinei în calitate de camarasiu, ni-a relatatu despre dinsii urmatoriile :

„Portarē loru era forte cinstita; veniau în tote serbatōrile la beserica; posturile și serbatorile le cinsteau cu mare respectu; în patru posturi se impartesiau toti, inse dupa impartesire nu gustau vinu nici-de-cum, precum gusta ceia-lasti crestini ortodosi; carue cu mancāu, nici vinu nu beau nici-o-data. Aveau femei, dara copii nu nasceau, în cătu multi diceau, că si ele aru fi fostu scopite. Ei aduceau acolo copii de lipoveni, séu de Rusi, cari erau forte galbeni la facia. Aveau cu dinsii inca vre-o trei betrani fără de barbe, pre cari i recomandau de pustnici (sichastri). Mj pare, că ei, de-si mergeau la beserica nostra, aveau eresurile loru.“

La inceputulu anului 1830 în Iasi s'a redicatu mare fortuna asupra scopetiloru. Precum s'a disu, ei în-ascunsu și-esercitau meseri'a loru cea hidosa și antiumana, de a jurgani pre nanocitii ce-i ademineau la sect'a loru. Intre alte victime au fostu și doi baeti ce siedeau în Mitropolia ci invetiau mestesiugulu croitoriei la unu calugaru Maximu, — precum și unu rusu, anume Grigoriu poleitorulu. Ve-

mancă frate!“. Apoi adresandu-se cătra Mitropolitulu, au inceputu a-lu ocari și infruntā că nisce disperati, numindu-lu ereticu și calcatori de pravelele besericeii ortodose, ce o represinta. Mitropolitulu esd d'in sofrageria spaimentatu și confusu, dara totu-o-data plinu de indignatiune asupra loru: i denunciā divanulu tie-rei că pre nisce eretici periculosi și rebeli. Divanulu se dice că a pronunciatu asupra loru sentinti'a de morte prin impuscare. Spaimentati de sortea loru, scopeti, parte fugira în tiēra-muntenesca, cu capii loru Leonu și Simionu, parte în Turci'a; era cei remasi în Iasi, negresitu acei mai putienu compromisi, nesuira la protectiunea Consululu rusescu, carele impacatu cu Mitropolitulu. Ei au anatemesitu eresi'a, au pormisu a se lasă de ea și a se converti cu tota sinceritate la ortodosa. Li s'a destinatu be-seric'a vechia d'in Mitropolia, cu hramulu Strateni'a, (Intimpinarea Domnului), unde se facea serviciulu în limb'a slavona, pentru Rusii aflatori în Iasi; era Archimandritulu Leonu Asaky fū insarcinatulu cu inpestiunea și povetiuirea loru spirituala.

Mitropolitulu Veniaminu, primindu de sincera declaratiunea scopetiloru remasi în Iasi, a datu fie-carui-a d'între ei carte chiharchica, spre a fi de toti recunoscuti că „drepti christiani, cari d'in ratecire, cu zdrobire de inima au venitu catra pravoslavnic'a credinti'a“. Despre acéta convertire a scopetiloru Mitropolitulu a înscintatu și pre episcopii eparchioti, propunendu-li a anuciā priu eparchie, că numai aceia d'între scopeti se se socota adeverati crestini, cari voru posedē actulu Mitropoliei constatoriu de ortotosi'a loru; era pre cei fără actu să nu-i primēscā în comunicare ba, sericesca.

(D'in oper'a „Lipovinismulu“, de episcopulu Dunareide-josu.) Melhisedec.

(Va urmă.)

